

سوال ها و پاسخنامه درس ۵ کتاب جامعه شناسی (۳)؛ عنوان: معنای زندگی؛ پایه: دوازدهم؛ رشته: علوم انسانی؛ دوره دوم متوسطه؛ دبیرستان نمونه دولتی شمس تبریزی نظرآباد- البرز. تهیه کننده: ایرج سوری.

۱- پرسش از معنای زندگی در علوم اجتماعی به چه معناست؟ (صفحه ۴۴)؛

مسئله معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده های اجتماعی از جمله کنش ها مطرح است. این پرسش که چگونه می توان معنای زندگی و معنای کنش های انسانی دیگر فهمید، یکی از پرسش های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی بوده است.

۲- پیچیدگی پدیده های انسانی و اجتماعی را شرح دهید؟ (صفحه ۴۷)؛

بررسی و مطالعه پدیده های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آنها به نتیجه گیری غلط و اشتباه منجر می شود. وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده های اجتماعی و البته دشواری فهم آنهاست. برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ های ساده و کاملاً قابل پیش بینی درباره چرایی وقوع پدیده های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده ها را نادیده می گیرند و از پدیده های انسانی و اجتماعی هویت زدایی می کنند.

۳- مبتکران رویکرد جامعه شناسی تفسیری چه کسانی هستند؟ (صفحه ۴۹)؛

ویلهلم دیلتای و ماکس وبر.

۴- دیدگاه های ماکس وبر درباره رویکرد تفسیری را بیان کنید؟ (صفحه ۴۹)؛

وبر جامعه شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی کرد. از نظر او جامعه شناس، فقط می تواند آرمان ها و ارزش های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی تواند درباره آرمان ها و ارزش ها که پدیده های نامحسوس و غیر تجربی اند، داوری کند. روش او همچنان تجربی بود.

۵- جامعه شناسی تفسیری در قرن بیستم چه نظراتی داشت؟ (صحات ۴۹ و ۵۰)؛

در قرن بیستم این دیدگاه که مرز علم و غیر علم را تجربه و تبیین تعیین می کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق و غلبه تفسیر و رویکرد تفسیری فراهم شد. همه دانش ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند. فرهنگ های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند و هر کدام دانش های خاص خود را تولید می کند. کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می زنند. برای فهم پدیده های اجتماعی باید به معنای نهفته در کنش ها جستجو کرد. البته با توجه به تنوع و تکثر معانی، پیچیدگی آنها باید روش های متناسب با درک آنها را لحاظ کرد. روش کیفی تحقیق مانند قوم نگاری مختص این روش است.

۶- دو روش تحقیق و پژوهش در علوم اجتماعی را نام ببرید؟ (صفحه ۵۱)؛

روش کمی خاص رویکردهای اثباتی و تبیینی و رویکرد کیفی که تفسیری و معناکاوی می کند.

۷- موضوع، روش و هدف رویکرد تفسیری جامعه شناسی چیست؟ (صفحه ۵۱)؛

موضوع: کنش های اجتماعی و معنای آنها.

روش: تفسیر یا نگاه از درون پدیده ها برای یافتن معنای آنها.

هدف: معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی.

۸- ماکس وبر و ویلهلم دیلتای درباره تفاوت علوم طبیعی و اجتماعی چه نظراتی داشتند؟ (صفحه ۴۹)؛

هرچند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده های اجتماعی متفاوت از طبیعی هستند. وبر بر این باور بود چون پدیده های اجتماعی معنادار هستند از طریق حواس و روش تجربی نمی توان آنها را مطالعه کرد. بلکه باید معنای آنها را فهم کرد. وبر روش تفسیر را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی دانست بلکه آن را مقدمه ای برای روش علمی که همام روش تجربی است قلمداد می کرد.

۹- تفاوت روش مطالعه جامعه شناسان تفسیری قرن بیستم با وبر در چیست؟ (صفحه ۵۰)؛

تفسیر روش ویژه علوم انسانی است و روش تجربی دغدغه آن نیست. یعنی تبیین تجربی وبر را رد کردند.

۱۰- به باور جامعه شناسان تفسیری فعالیت و خلاقیت کنشگران موجب پیدایش کدام مورد شده است؟
(صفحه ۵۰)؛

موجی پیدایش معانی گوناگون و پدید آمدن خرده فرهنگ ها و گروه های مختلف، درون هر جهان اجتماعی شده است.

۱۱- روش تحقیق مطالعه موردی در علوم اجتماعی چه کاربردی دارد؟ (صفحه ۵۱)؛

مطالعه موردی یکی از روش های کیفی است. اگر محققى بنخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد آن را نشان دهد، از این روش استفاده می کند.

